

СЕКЦІЯ 4. Інновації та технологічний прогрес в епоху європейської інтеграції України

УДК 331.5:519.3

Македон Вячеслав,
д.е.н., професор,
професор кафедри міжнародної економіки
і світових фінансів,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара, м. Дніпро
v_makedon@ukr.net

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Актуальність дослідження статті обумовлена критичною потребою в адаптації України до стандартів і вимог Європейського Союзу в контексті інноваційної діяльності та розвитку технологій. У зв'язку з посиленням процесів глобалізації та збільшенням темпів технологічного розвитку, інтеграція України в європейський простір набуває особливого значення, відкриваючи нові можливості для економічного зростання та розвитку інноваційної сфери країни.

Прискорення інноваційного розвитку є важливим чинником підвищення конкурентоспроможності національної економіки на міжнародному рівні, що, в свою чергу, сприятиме залученню інвестицій, створенню високотехнологічних робочих місць та підвищенню якості життя населення [1]. У контексті європейської

інтеграції, Україні необхідно зосередити увагу на розробці та імплементації інноваційних технологій, модернізації промислового сектору, поліпшенні законодавчої бази у сфері інтелектуальної власності та стимулюванні дослідницької та розробницької діяльності.

Дослідження спрямоване на визначення основних напрямків інноваційної політики та технологічних пріоритетів, які мають бути реалізовані в Україні в рамках європейської інтеграції, а також на аналіз можливостей та викликів, пов'язаних з цим процесом. Особлива увага приділяється питанням створення ефективної системи підтримки інновацій, формування сприятливого інноваційного середовища, залучення фінансування для наукових досліджень та розвитку стартапів, а також необхідності гармонізації національного законодавства з нормами та стандартами ЄС [2].

Інновації є ключовим двигуном економічного розвитку будь-якої країни, зокрема України, що прагне до глибокої модернізації своєї економіки та інтеграції в європейські та світові економічні простори. В умовах глобалізації та зростання конкуренції, інноваційна діяльність стає вирішальним фактором, який визначає місце держави в міжнародному поділі праці, її економічний суверенітет та добробут громадян.

1. Роль інновацій у економіці України. Україна має потужний науковий та технічний потенціал, історія якого нараховує десятки років. Відомі українські винаходи та розробки у сфері авіації, космічних технологій, енергетики та ІТ свідчать про високий рівень інтелектуального потенціалу країни. Проте, попри значні досягнення, Україна досі не змогла повною мірою реалізувати свій інноваційний потенціал.

Інновації відіграють вирішальну роль у підвищенні конкурентоспроможності національної економіки, стимулюють економічне зростання, сприяють створенню нових робочих місць та підвищенню якості життя населення. В контексті України, інновації

можуть стати ключем до вирішення багатьох соціально-економічних проблем, таких як зменшення залежності від імпорту, розвиток високотехнологічних галузей, збільшення експортного потенціалу та покращення енергоефективності [3].

2. Виклики та перспективи. Однак, на шляху інноваційного розвитку України стоїть низка викликів. Це, зокрема, недостатнє фінансування наукових досліджень, відтік мозків, відсутність ефективного механізму комерціалізації наукових розробок, а також бюрократичні бар'єри. Для подолання цих перешкод необхідна активна підтримка з боку держави, залучення приватних інвестицій, реформування системи наукових досліджень та створення сприятливого інноваційного середовища [4].

Україна має унікальну можливість використати свій інноваційний потенціал для прискорення економічного розвитку та інтеграції в європейський та світовий економічні простори. Це передбачає реалізацію комплексної стратегії, спрямованої на розвиток інноваційної інфраструктури, підтримку високотехнологічних підприємств, заохочення досліджень та розробок, а також налагодження ефективної співпраці між науковими установами, державою та бізнесом.

Трансформація інноваційної економіки України є однією з ключових умов її успішної інтеграції в Європейський Союз. Цей процес не лише відображає зміну пріоритетів національної економіки, але й становить основу для досягнення сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародній арені та забезпечення високої якості життя її громадян [5].

Інноваційна трансформація економіки України на шляху до ЄС охоплює кілька ключових напрямків. Перш за все, це розвиток і підтримка наукових досліджень та розробок, що включає фінансування фундаментальних і прикладних досліджень, стимулювання інноваційної активності підприємств та залучення інвестицій у високотехнологічні галузі.

Другий напрямок пов'язаний із комерціалізацією наукових розробок та розвитком стартап-екосистеми. Це передбачає створення сприятливих умов для розвитку інноваційного підприємництва, зокрема через поліпшення законодавчої бази, захист інтелектуальної власності та розвиток інфраструктури для стартапів [6].

Третій важливий аспект трансформації – це інтеграція у міжнародні наукові та інноваційні мережі. Участь у міжнародних дослідницьких програмах, співпраця з європейськими науковими інститутами та компаніями дозволить Україні швидше адаптуватися до стандартів ЄС у сфері інновацій та науки.

Трансформація інноваційної економіки України несе в собі ряд викликів, серед яких – необхідність значних інвестицій, нестача кваліфікованих кадрів у деяких галузях, а також потреба в подоланні адміністративних бар'єрів. Водночас, інтеграція в європейський інноваційний простір відкриває перед Україною нові можливості: доступ до ринків з високою платоспроможністю, участь у міжнародних наукових проектах, притік іноземних інвестицій у високотехнологічні проекти та залучення передового досвіду у сфері інноваційного менеджменту.

Отже, роль інновацій у розвитку України важко переоцінити. Інноваційний шлях розвитку може забезпечити країні стійке економічне зростання, незалежність та процвітання. Перед Україною відкриті широкі перспективи, ключ до яких лежить у реалізації її інноваційного потенціалу. Трансформація інноваційної економіки України на шляху до ЄС є складним, але перспективним процесом, що вимагає злагоджених зусиль усіх зацікавлених сторін. Реалізація потенціалу інновацій може стати ключем до відновлення та подальшого розвитку української економіки, її інтеграції в європейський економічний простір та забезпечення високого рівня життя для громадян.

Список використаних джерел:

1. Jaimovich N., Saporta-Eksten I., Siu H., Yedid-Levi Y. (2021). The Macroeconomics of Automation: Data, Theory, and Policy Analysis. *Journal of Monetary Economics*, vol. 122, 1–16.

2. Петько С. М. Технології індустрії 4:0 у цифровій парадигмі розвитку глобальної економіки. *Економічний вісник НТУУ “Київський політехнічний інститут»* № 24. 2022. С. 51-62. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.24.2022.274815>

3. Македон В. В., Чабаненко А. В. Факторні складові цифровізації глобальної економіки та макроекономічних систем країн світу. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9875> DOI: 10.32702/2307-215-2022.1.11.

4. PwC Global Workforce Hopes & Fears Survey 2023. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/news-room/press-releases/2023/pwc-global-workforce-hopes-and-fears-survey-2023.html>

5. Ehl Martin. The Future of Work 4.0. URL: https://www.aspeninstitutece.org/article/2017/future-work-4-0/?gclid=CjwKCAiAk9itBhASEiwA1my_6wWPkPjrzLLRB6XOnFqFDTGLFw4K0HbgZUpSjXSQANLjGOI1IU7aEBoCwBUQAvD_BwE

6. Eurofound. Employment impact of digitalization. URL: <https://www.eurofound.europa.eu/data/digitalisation/research-digests/employment-impact-of-digitalisation>